LIVGARDISTEN

Possunt Nec Posse Videntur **Nr 1 våren 2020**

Ny chef på Livgardet överste Stefan Nacksten

Foto: Svante Rinalder/Försvarsmakten

Befrielsekriget 1521, Rhen 1631, Lützen 1632, Warsawa 1656,
Tåget över Bält 1658, Halmstad 1676, Lund 1676, Landskrona 1677,
Narva 1700, Düna 1701, Kliszow 1702, Holowczyn 1708, Svensksund 1790

LIVGARDISTEN

Livgardets kamratförenings tidskrift
Nr 1 - våren 2020 - Årgång 3
Redaktör och ansvarig utgivare
Leif Ölmeborg

Innehåll:

Chefen för Livgardet	**s 3**
Förra chefen	**s 4**
Halvåret som gått	**s 6**
FHTE	**s 9**
IntutbE	**s 11**
Livbat	**s 12**
Ny i styrelsen Heléne	**s 13**
Gardistutbytet i ny form	**s 14**
Ny i styrelsen Erik	**s 15**
Föreningen stödjer 60-årsjubileum	**s 15**
Musiken vid Livgardet	**s 16**
MP-bat	**s 22**
Regementets fana	**s 24**
Från bataljon till strids-grupp	**s 26**
Bli medlem	**s 28**

Ärade Livgardister!

Ett annorlunda första halvår har strax passerat. Vi deltog vid regementets 499-årsjubileum och vi genomförde den första livgardeslunchen den 23 januari. Nästa programpunkt som var besöket vid kavallerikasern den 26 mars och kommande planerade programpunkter har fått ställas in eller flyttas till hösten. I skrivande stund är det allt fram till nationaldagsfirandet som fåttt ställas in. Vem kunde tro att ett litet virus skulle lamslå världen på det sätt som nu skett?

Ganska tidigt fattade vi beslut om att genomföra vårt årsmöte digitalt. Det har skett genom att samtliga medlemmar som har mailadress har fått årsmötes-handlingarna via mail och de som inte har mailadress och var anmälda att delta i årsmötet har fått handlingarna via post. Själva mötet genomfördes som en telefonkonferens den 8 maj, på dagen 75 år sedan andra världskriget tog slut.

Vid årsmötet valdes två nya styrelseledamöter in i styrelsen. Erik Alphonse tar över Olle Strids uppgift som skatttmästare och Heléne Kindström ersätter Sara Bengtsson. Övriga styrelseledamöter ser du nere till vänster på denna sida. Vi framför vårt varma tack till de båda avgående styrelseledamöterna och gratulerar Olle till att årsmötet beslutade utse honom till hedersmedlem för sin långa och trogna tjänstgöring som föreningens skattmästare.

Vi har ju under förra året inlett ett samarbete med våra norska och danska kamrater som innebär att vi besöker varandra vartannat år. Under hösten kommer vi planera för mottagandet av våra norska och danska kamrater under nästa år då regementet firar sitt 500-årsjubileum. Arbetshypotesen just nu är att bjuda hit dem antingen i samband med jubileumskonserten på Operan den 16 juni om vi får tillgång till att delta eller i samband med Livgardets dag på Gärdet den 18 september som sannolikt också blir lite av en Arméns dag. Det senare tillfället kanske passar bäst då det genomförs under en helg.

Jag hoppas att pandemin utvecklar sig på ett sådant sätt att vi kan återuppta vår verksamhet i full omfattning efter sommaren och att vi då får tillfälle att ses. Intill dess får jag tillönska er alla en skön sommar.

Med tradition mot framtiden!

POSSUNT NEC POSSE VIDENTUR
Leif Ölmeborg
Ordförande

Styrelsen

Ordförande:	Leif Ölmeborg
Vice ordf:	Arne Wuolo
Sekreterare:	Göran Forsell
Vice sekr:	Urban Forsberg
Skattmästare:	Erik Alphonse
Materielförv:	Stefan Appehl
Info och webb:	Jan Pallinder
Klubbmästare:	Anders Ahlner
Ledamot:	Pernilla Sköild Bergman
Ledamot:	Heléne Kindström

Möt nye chefen för Livgardet

När jag lämnade regementet i april 2018 hade jag en förhoppning om att i framtiden få bli förbandschef i Armén. Föga anade jag då att jag skulle få möjligheten redan efter drygt två år och dessutom få återvända som chef Livgardet. Oerhört inspirerande och givetvis en stor ära att ges möjligheten att leda ett av världens äldsta regementen som ständigt lyckas vara relevant i Sveriges försvar.

Likt några chefer före mig har jag börjat min militära bana vid regementet, närmare bestämt som militärpolis vid Livgardets dragoner 1985. Fram till det nya Livgardets födelse år 2000 verkade jag som instruktör, plutonchef, skvadronchef med några avbrott för militära skolor, lärartjänst och utvecklingschef vid K1 regementsstab. Efter sammanslagningen till Livgardet lämnade jag regementet för tjänstgöring vid operativa insatsledningen (OPIL J2), krigsförbandsledningens markstridsavdelning i Högkvarteret följt av fem år som avdelningschef för säkerhetsunderrättelseavdelningen vid MUST. I december 2010 återvände jag till Livgardet och tog befälet över 13. säkerhetsbataljon som jag efter fem år lämnade för att bli ställföreträdande regementschef och överste vid Livgardet. I april 2018 bar det återigen av till Högkvarteret för att bli chef över produktionsledningens arméavdelning som därefter överfördes till Arméstaben där jag verkat som arméns planeringschef fram till första juni 2020. Internationellt har jag tjänstgjort i en FN ledd insats på CYPERN 1993 som chef för det multinationella militärpoliskompaniet, tillika rådgivare till styrkechefen för insatsen, och som chef för den svenska underrättelseenheten i Kosovo 2001.

Jag är gift med Cathrine Nacksten sedan 1993 och vi bor i en lägenhet på Gärdet i Stockholm tillsammans med vår hund Max. Vår dotter Viktoria har flyttat hemifrån till eget bo. Cathrine arbetar inom specialisttandvården på Eastmaninstitutet i Stockholm. Fritiden ägnas mest åt familjen, lite träning och litteratur.

Under föregående år fick jag förmånen att djupdyka i Livgardets moderna historia då jag ansvarat för ett kapitel om krigsförbandens utveckling från år 2000 till 2019 för vårt kommande historieverk. Livgardet är givetvis mycket större än krigsförbanden, men de senare är en avgörande faktor för Sveriges förmåga till väpnad strid. Det jag konstaterar är att de två traditionerna, eller för den delen gamla truppslagen infanteri och kavalleri och dess kärnvärden, har utgjort någon form av konstanter under de 20 år det nya Livgardet har verkat. Det finns anledning att snegla bakåt på vårt ursprung och samtidigt planera för tillväxt med rimliga förväntningar.

Under maj månad har jag försökt sätta mig in i regementets uppgifter och tankar kring dess framtida utveckling.

Foto: Svante Rinalder/Försvarsmakten

På de två år som gått sedan jag lämnade regementet har försvarsberedningens rapport, Värnkraft, och utvecklingen i vårt närområde förändrat alla förutsättningar. Det militära försvaret ska rustas och vi pratar om tillväxt av förband, brigaden som stridande enhet har återuppstått och värnplikten är återigen grunden för personalförsörjningen. Det finns givetvis massor med utmaningar som ökade värnpliktsvolymer, bibehålla hög andel kontinuerligt tjänstgörande soldater, ökade krav på stödorganisation, infrastruktur m.m. men samtidigt skapas möjligheter att tillsammans forma vår framtida organisation.

Mobiliseringsförmåga är återigen viktigt och det finns ett tydligt fokus på att Depå, d.v.s. de delar av Livgardet som inte ingår i krigsförbanden, ska utvecklas som nytt krigsförband och alla ska ha en roll i krigsorganisationen. Under övning Aurora 2017 lyckades Livgardet med berörda enheter, stödjande förband och delar ur andra myndigheter (FORTV) över all förväntan utgöra depå kungsängen. Det fokus och den vilja som personalen hade för att tillsammans lösa uppgifterna är en bra målbild för fortsatt utveckling.

2021 är ett år som inte kommer likna något annat vi upplevt i modern tid vid regementet. Gustaf Eriksson

(senare Wasa) lade för 500 år sedan, sannolikt ovetandes, grunden för det vi idag kallar för Livgardet. Att få vara med och lotsa regementet detta jubileumsår är något jag verkligen ser fram emot. En historisk händelse för oss alla vid regementet och dess kamratförening, men också för alla som har någon anknytning till Livgardet.

Mitt fokus kommer initialt vara att träffa samtliga direkt underställda chefer och deras organisation, likväl som stödjande förband och myndigheter samt militärregionen för att få en bild av tillståndet i organisationen. Även arbetstagarorganisationerna och Livgardets olika föreningar står på agendan. Särskilt fokus blir Livgardets organisatoriska utveckling där spel på några organisationsförslag ska genomföras efter semestrarna, planen för Livgardet 500 år samt planeringen av verksamhetsåret 2021 samt personal- och infrastrukturläget.

Jag ber att få återkomma med en tydligare programförklaring när jag väl tillträtt och besökt alla enheter. Ser fram emot att få träffa kamratföreningens medlemmar som jag är övertygad om kan bidra till Livgardets framtid.

Possunt Nec Posse Videntur

Stefan Nacksten

Gåvor till föreningen

Vi får då och då frågan om hur man går till väga för att skänka en gåva till föreningen. Det finns några olika alternativ.

Du kan betala in en större summa i anslutning till att du betalar medlemsavgiften. Överskjutande belopp registreras då som gåva. Styrelsen beslutar om hur dessa medel nyttjas.

Varje år skickar vi ut en faktura där du som så önskar kan lämna ett bidrag öronmärkt till gardistutbytet. Av dessa pengar går en del till föreningens representant som representationsmedel och en del till soldaterna i samma syfte. Härifrån tas också medel för gåvor från föreningens sortiment av profilprodukter som överlämnas i samband med besöken.

Varje år skickar vi också ut en faktura med en avgift för att få sin julhälsning till kamraterna införd i höstnumret av Livgardisten. Hur dessa medel används fastställs också av styrelsen.

Även vid de två senare fallen går det bra att betala in en större summa än den som är förtryckt på fakturan. Även dessa medel registreras som gåva och styrelsen fattar beslut om nyttjande.

Förra chefen för Livgardet

Underbart är kort!

Jag hade tänkt börja med att skriva om hur fantastisk tid jag har haft på Livgardet men jag måste börja med att kommentera Coronapandemin och hur det har påverkat oss på Livgardet.

Vi startade år 2020 som vanligt med att vi den 14 januari firade vår födelsedag. Fulla av förväntningar på olika håll inför det nya året, där vi åter skulle fortsätta göra Livgardet till en bättre arbetsplats. Men ganska snart in på det nya året insåg vi alla att det sannolikt inte kommer att vara ett normalår. Hela världen blev ganska tidigt varse om det som nu kallas Covid-19, ett virus som lamslagit delar av världen och som hittills skördat många dödsoffer, samt ruskat om vår ekonomi. Vi har ännu inte hunnit se hela vidden av det som pågår, då vi fortfarande när jag författar detta befinner oss i stormens öga.

Covid-19 har även haft stor påverkan på Livgardets verksamhet och på dess personal. Mycket av verksamheten har varit tvungen att ställas in, egen övningsverksamhet, AURORA, SWEDINTS samtliga kurser, högvakten får ej genomföras som vanligt och inga spelningar för våra musikkårer mm. Några andra åtgärder som vi tvingats ta är att vi har fått stänga ner mässen, gymet samt vi har fått införa särskilda procedurer för utspisning i matsalen. Inga utomstående har fått komma in på Livgardet mm. Listan kan göras lång på hur Covid-19 har påverkat oss. Många av Livgardets medarbetare har under perioden fått jobba tungt då det periodvis har varit stort frånfälle pga av sjukdom. Men man måste ha i åtanke att alla åtgärder har vidtagits för att värna om personalen och att minimera smittspridningen.
Eftersom Aurora ställdes in genomförs lokala slutövningar för att öva upp vår krigsduglighet samt för att våra soldater skall kunna bli krigsplaceringsbara.

Covid-19 gjorde det omöjligt för mig att samla personalen en sista gång och personligen tacka dem för allt gott arbete de har gjort och det stöd jag fått under mina år som chef. Mitt avsked fick bli via en inspelad video som lades ut på Emilia. Den enda fördelen med det var att jag slapp att bli så emotionell som jag garanterat hade blivit om jag stått öga mot öga med alla.

När jag tillträdde hösten 2017 sa jag i mitt inledningstal att jag var stolt över att fått Försvarsmaktens finaste jobb och att jag med glädje, förväntan, stolthet och till viss del kryddat med skräckblandad förtjusning tar över som Chef Livgardet.

Nu med facit i hand kan jag konstatera att jag har haft Försvarsmaktens finaste jobb men också det roligaste

Foto:Petter Persson/Förvarsmakten

och kanske mest krävande. Den skräckblandade förtjusningen som jag talade om blev inte så mycket skräck utan bara förtjusning kryddad med glädje och stolthet.

Var och en av livgardisterna, civila som militära har gett mig minnen, kunskap och erfarenhet som jag alltid kommer att bära med mig. Jag syftar inte bara på de Livgardister som är ”aktiva nu” utan alla ni ”övriga” fd chefer på Livgardet, ni i kamratratföreningen m.fl. som värnar och stöttar Livgardets verksamhet

Vid mitt pågångstal sa jag också att historien inte kan ge oss ett program för framtiden. Men den kan ge oss en bild om vilka vi är och var vi kommer ifrån så att vi är bättre rustade för framtiden. Vår tid är dock nu och vi tillsammans, inkluderat alla stödenheter måste förvalta den tiden väl, så att Livgardet gemensamt även i framtiden kan leverera professionella soldater och förband till vår Försvarsmakt.

Jag är som sagt inte uppvuxen på Livgardet utan jag har fått min erfarenhet från andra förband, men jag är lika stolt över att ha fått bära regementets emblem, såväl kavalleriets som infanteriets tecken och det kommer jag alltid ha med mig. Jag hade gärna fått lite mer tid på regementet men jag gläds över den tiden jag fick och som ordspråket säger; *Underbart* är *kort.* Min tröst just nu är att Livgardet fortsatt är ”mitt” i min nuvarande befattning och jag kommer även i fortsättningen kunna ha kontakt och ett vakande öga över Livgardet.

Det finns många medarbetare på Livgardet som gör fantastiska insatser och jag har under resans gång haft möjlighet att uppmärksamma dessa vid mina personalgenomgångar. Innan jag lämnade min befattning var det två personer som jag uppmärksammade särskilt. Den ena är vår Regementsförvaltare Richard Örnesved Eriksson som har stått vid min sida sedan dag ett. Den andra är min sekreterare Susanne Medin. Jag var hennes 11:e regementschef som hon jobbat med. En imponerande kavalkad av chefer som hon har sett och stöttat. Båda tilldelades Svea Livgardes förtjänstemedalj i guld.

Regementsförvaltare Richard Örndesved Eriksson och regementschefen efter medaljering.

Jag började mitt nya jobb som ställföreträdande arméchef den 1 april men vi kommer att ha det formella förbandschefsbytet 1 juni där jag lämnar över befälet till överste Stefan Nacksten. Under tiden har min ställföreträdare Gustaf Dufberg varit tillförordnad chef för förbandet. Jag vill härmed också tacka Gustaf Dufberg för tiden som min ställföreträdare, ett viktigt och ovärdeligt stöd. Jag vill också passa på att välkomna Stefan Nacksten tillbaka och önska honom lycka till.

Livgardister! Militära, civila och alla medlemmar i kamratföreningen, fortsätt att förvalta regementets historia, men också skapa en ny att ta med in i framtiden. Och kom ihåg att i en osäker värld har Livgardet varit säkra på vår uppgift sedan 1521. Och just nu lever vi i en osäker värld så fortsätt att göra som vårt valspråk säger. Gör det till synes omöjliga möjligt

Det tar en sekund att säga hej och ibland en livstid att ta avsked. Men kom ihåg att avsked inte är slutet utan det betyder bara att jag saknar er tills vi ses igen.

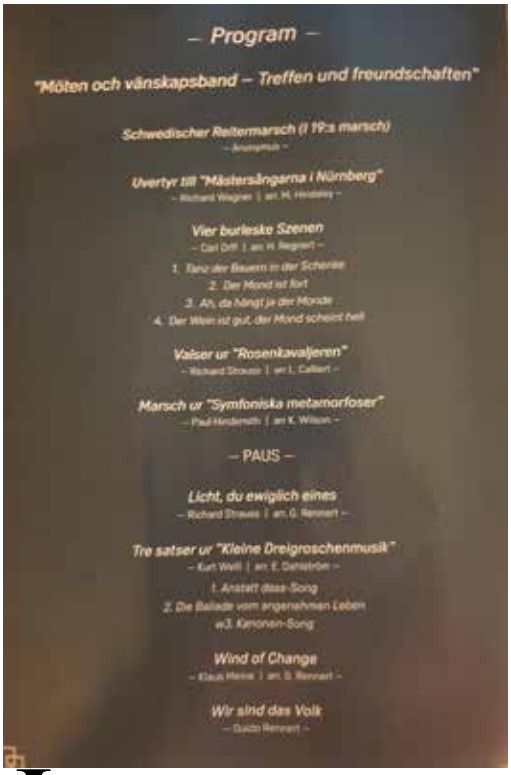
TACK alla Livgardister!
Possunt Nec Posse Videntur
Laura Swaan Wrede

Halvåret som gått

Arméchefens konsert

Den 24 november förra året, efter förra numrets pressläggning, samlades 52 föreningsmedlemmar i Berwaldhallen för att lyssa till Arméns musikkårs konsert tillägnad arméchefen generalmajor Karl Engelbrektsson. Vid tillfället var den tyske arméchefen generallöjtnant Jörg Vollmer inbjuden gäst tillsammans med gästdirigenten överstelöjtnant Christoph Scheibling och några tyska militärmusiker. Konserten leddes av musikdirektören och den konstnärlige ledaren vid Arméns musikkår Andreas Hansson. Andreas är inte bara duktig dirigent, han är också en synnerligen medryckande och roande konferencier mellan styckena Ett brett och mycket uppsakattat program hade satts samman tillsammans med tyskarna och inte minst med vår arméchef som mycket bestämt ville ha med ett stycke av Scorpions vilket framfördes och valet föll på Wind of Changes.

Lundadagen

Den 4 december genomfördes traditionsenligt Lunda-dagen på kavallerikasern. Strax innan lunch lade föreningens ordförande och regementschefen ner en krans vid minnesstenen för Livregementet till häst som finns strax utanför valvet vid kavallerikasernen. I samband med lunchen fick vi en redogörelse för slaget vid Lund och en genomgång av regementet av idag.

Därefter bjöds på stallvisning och ”Lundaspelen,” en lagtävling mellan kavallerienheterna. I samband med den efterföljande högtidsceremonin delade kamratföreningen ut priset till bäste kamrat. Pristagare blev Johan Flodin vid Livbataljonens Livskvadron, Filip Nilsson på 13. säkerhetsbataljonens 334. stab- och trosspluton och för andra året i rad Angelica Oscarsson på 11. MP-bataljonens 115. MP-kompani. Priset är ett diplom och en tennfigur i form av en kavallerist i uniform m/ä.

Efter ceremonin bjöds deltagarna in till regementschefens mottagning på kavallerimässsen

Julaftonsmottagningen

Liksom Lundadagen genomförs julaftonsmottagningen varje år i Riddarhuset. För andra gången i Livgardets kamratförenings regi men den 35 gången sedan starten 1984

I år samlades ett 100-tal medlemmar och anhöriga i Lantmarskalksalen där vi önskade varandra god jul och kunde anskaffa de sista julklapparna i form av föreningens profilprodukter. Prisutdelning efter föreningens skyttetävling i höstas genomfördes under mottagningen. Segrare blev Inge Lihufvud med Magnus Nordahl som tvåa och Lars Herö som trea. Vandringspriset är en infanterisabel, som skänkts av Åke Linderoth. Det är första gången priset delas ut då Åke vann förra gången, men ville inte bära hem sabeln igen.

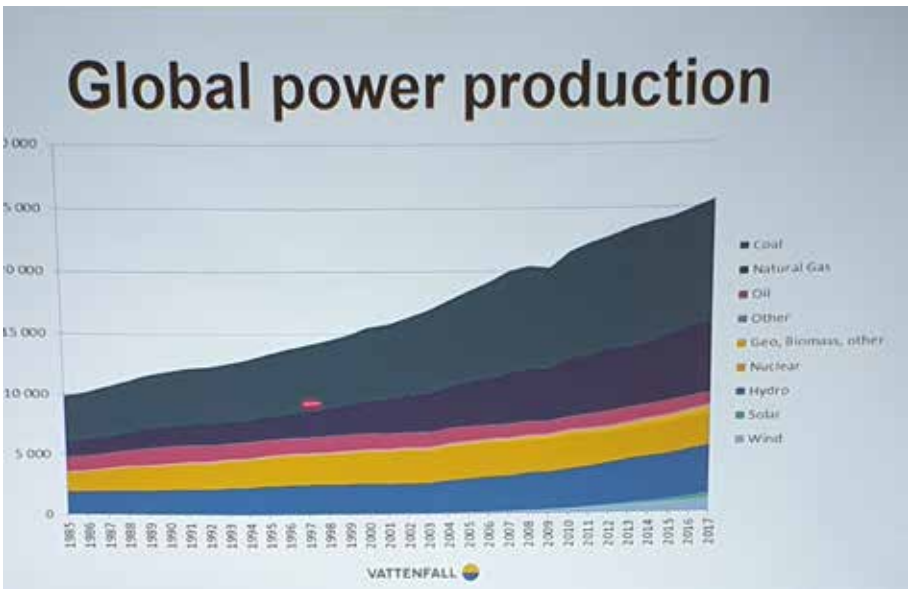

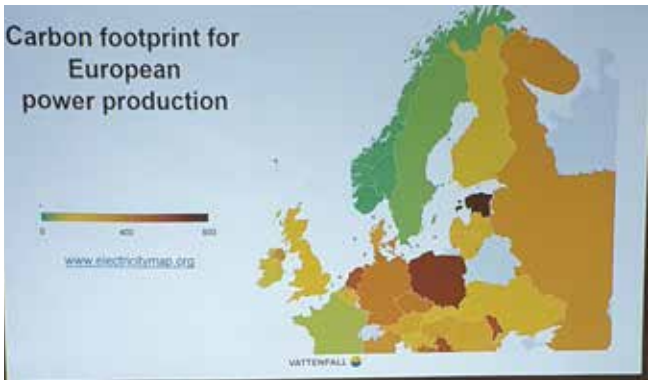

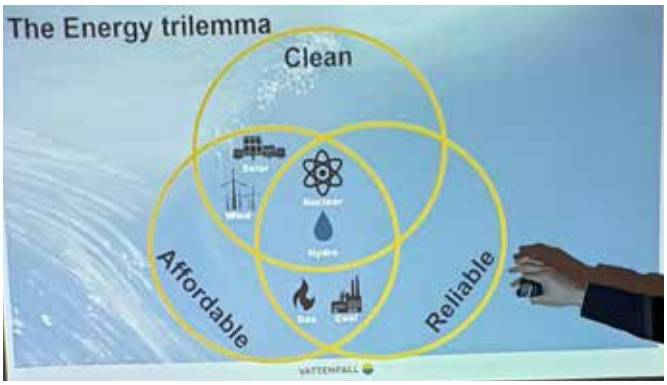
Livgardeslunch 23 januari

Årets hittills enda Livgardeslunch genomfördes den 23 januari innan Covid -19 slog till. Vi mötet berättade vice VD vid Vattenfall, Thorbjörn Wahlborg om framtida elförsörjning. Ett mycket intressant föredrag som handlade om de olika produktionsvarianterna för el i världsproduktionen, Utsläppen i olika länder vid elproduktion, de nya behoven av el kopplat till vår energiomställning, energiproduktionsens trilemma och framtida reaktorer.

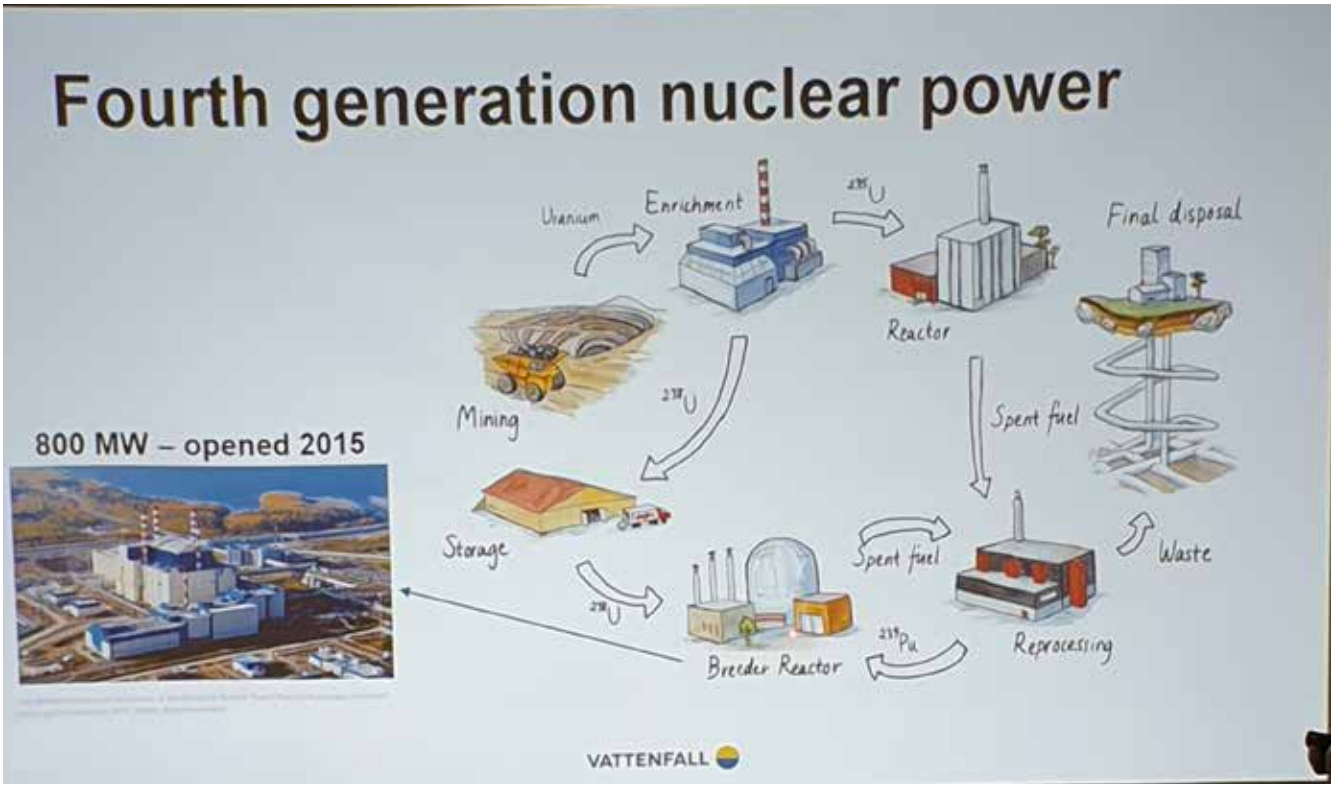

Carbon footprint for
European
power production
www.electricitymap.org
VATTENFALL

New production capacity is needed
+10TWh
+15TWh
+20TWh
+10TWh
VATTENFALL

The Energy trilemma
Clean
Affordable
Reliable
Solar
Wind
Nuclear
Hydro
Gas
Coal
VATTENFALL

BWRX-300 - A small modular reactor
A Boiling water reactor – 900 MWt / 300 MWe
Concept from ESBWR -
Known technique and components
50 % volume reduction from ESBWR – lower construction risk
Passive core cooling in 7 days – No external power or action from operator, and fewer systems
Displacing 3,2 Mtons CO2 Coal
Displacing 1,3 Mtons CO2, Gas
Deployable 2028
VATTENFALL

Fourth generation nuclear power
800 MW – opened 2015
Uranium
Enrichment
Reactor
Final disposal
Mining
Spent fuel
Storage
Spent fuel
Waste
Breeder Reactor
Reprocessing
VATTENFALL

FHTE – UTLOVAD FORTSÄTTNING FÖLJER …

I LIVGARDISTENS höstnummer, nr 2 - 2019, utlovade jag en fortsättning av Försvarsmaktens Hundtjänstverksamhet, närmare bestämt vad som sker i processen ”från valp till tjänstehund i insats”.

Inledningsvis en kort resumé, FHTE organisation består av Ledning, Stabs-, Avels-, Hund- och Utbildningsavdelning.

I f.g. nummer beskrev jag produktionsprocessens första steg med avelsplanering, parningar, valpning i Sollefteå, urval fodervärdar och utplacering av valpar intill dess det avslutande lämplighetstestet. Från lämplighetstestet väljs såväl avelstikar ut och unghundar som bedöms lämpliga för FM respektive Polismyndighetens behov.

Foto: Svante Rinalder/Försvarsmakten

Lämplighetstestet genomförs i en partssammansatt grupp besiktningsmän ur FM och Polisen. Tillsammans har de fyra som normalt deltar mer än 100 års samlade erfarenheter och har sammantaget prövat närmare 20 000 tyska schäferhundar. Det är en gedigen erfarenhetskompetens av tjänstehundar från FM krigsförband och Polisens operativa verksamhet som är samlad då detta första urval genomförs.

Av de utvalda hundarna som nu fortsätter till FM och Polisens verksamhet påbörjas nu en mer omfattande prövning av hundarna. FM och Polisen har en snarlik process, det som i dagligt tal uttrycks fördressyr. Under en tidsperiod om 4-6 veckor undersöks nu hundens förutsättning att klara av kommande dressyr. Varje individ bedöms, har de förutsättningar att klara de kravprofiler som ska uppnås för en grunddresserad tjänstehund innan den placeras med sin hundförare?

Under denna fördressyr händer det att hundar inte bedöms kunna vara mottagliga för de höga krav som ställs. Om det är så att hunden inte klarar denna period tas förnyad kontakt med fodervärden som ges möjlighet att återta hunden mot en mindre administrativ kostnad, i bland förekommer även s.k. gåvobrev.

Tämligen snart efter Lämplighetstestet och fördressyren beslutas vilken dressyr som ska läggas på hunden. F.n. genomförs två typer av grunddressyr på våra militära tjänstehundar, antingen för patrullhund eller för sökhund. Här följs en plan för att längs vägen kvalitetskontrollera dressyren med s.k. delprov och ett avslutande slutprov. En patrullhund utbildas normalt under ca 10 månader och en sökhund utbildas under ca 6 månader. Varje dressör har minst två hundar över tid för grunddressyr och de som har en högre kunskap och färdighet kan vara tilldelade upp till tre hundar över tid.

Den som leder arbete vid Hundavdelningen är de två dressyransvariga, skulle kunna kallas dressyrmästare och de har mångårig erfarenhet av dressyrarbete.

Under en dag börjar arbetet ofta med ankomst till arbetsplatsen, kortare rastning av tilldelade hundar, lastning i de specialbyggda VW-bussarna där all nödvändig träningsutrustning finns i form av föremål som hundarna ska hitta, selar och spårlinor mm. Sedan rullar bilarna ut från stallområdet och dressörerna har nu att preparera de spår eller sökobjekt som hundarna har att jobba med utifrån de kravprofiler som ligger till grund för träningen. För dressören på patrullhundsektionen blir det ofta många långa turer i skogen. Först lägga spår, återgång till bilen för att därefter gå patrullspåret med hunden. När svårighetgraden ökar får spåren ligga längre och längre tider, allt för att utveckla hunden från det lätta till det svåra. Spåren blir också längre och längre varefter hunden utvecklas. Det är inte ovanligt att dressörerna avlägger mer än 10 km/dag i skogen med sina tilldelade hundar.

Sökhundarna har en lite annan träning där olika preparat ska tränas in beroende på till vilket förband hunden ska tilldelas. Främst är det explosivämnessökande hundar som produceras men även en kombination av vapen och explosivämnen förekommer liksom narkotiska preparat.

Normalt sker leverans till våra krigsförband vid två tillfällen per år, dels omkring slutet av mars och dels i början av september. Dessa leveranser kan antingen vara s.k. remonteringshundar, d.v.s. hundar som ersätter avvecklade tjänstehundar till en redan utbildad hundförare. En annan typ av leverans är att hunden tilldelas en ny outbildad hundförare som genomgår sin grundläggande hundförarutbildning vid FHTE Utbildningsavdelning i

Sundby på Kungsängens övningsfält.

Till kommande nummer avser jag återkomma med lite mer information om utbildningsavdelningens verksamhet och den grundläggande hundförarutbildningen.

Avslutningsvis, nyheter sedan f.g. nummer. Från början av mars månad har ett mycket stor fokus lagts på att bedöma, riskhantera och besluta om anpassningar för att kunna fortsätta lösa kärnverksamheten trots den rådande pandemin förorsakat av COVID 19. Tillsammans med egen personal vid FHTE och berörda krigsförband och andra har vi kunnat lösa ut i huvudsak alla uppdrag och uppgifter men nu på ett anpassat sätt. Det är ett nytt läge hur vi gör, men vi ser f.n. inte att vi tappat alltför stort tempo och moment i verksamheten, - men utan duktiga medarbetare som gjort uppoffringar m.m. hade det inte varit möjligt.

Vid vår Avelsavdelning har vi kunnat påbörja införandet av s.k. regionala fodervärdskonsulenter (RAK) som prövas i s.k. allmän visstidsanställning (ALVA). Härvid har vi kunna skapa en mer gynnsam organisation för den fodervärdsansvarige i Sollefteå. Dessa RAK:ar fungerar nu som heltidsanställda ”gruppchefer” med ett antal regionalt anslutna timmanställda fodervärdskonsulenter (FVK) som nu kan fördela bördorna på ett bättre sätt och som ska ge oss mer tid för varje valp och unghund än den gamla modellen där fodervärdsansvarig själv ledde ca 40 FVK i hela landet och den mer är 400 fodervärdarna som vi nyttjar över året och i hela landet.

FHTE:s Stabsavdelning, vars organisation nu utvecklas och bemannas upp för att kunna fungera som en stab med stöd, genomförande, planering och handläggande av utvecklingsfrågor. Det ser gynnsamt ut då några tidigare hundofficerare från förband nu sökt sig till FHTE. Detta är mycket viktiga förstärkningar som kommer att underlätta FHTE samlade lösande av givna uppdrag och uppgifter. Förhoppningsvis kan vi även beskriva detta mer ingående, likt Utbildningsavdelningens verksamhet, i kommande nummer av Livgardisten.

Övlt Håkan Adén
C FHTE

Foto: Petter Persson FM

Betraktelser av ett bemanningsuppdrag på Internationella utbildningsenheten, IntUtbE.

Det hela började med att jag från min ordinarie chef vid hemförbandet, Amfibieregementet fick reda på att man avsåg att skicka mig till IntUtbE på bemanningsuppdrag efter att den insats jag skulle åka på hade avslutats. Då många av tankarna jag hade vid den tidpunkten redan kretsade kring internationell tjänst var språnget till att fortsätta verka i denna kontext efter hemkomsten ganska litet och jag minns att jag såg fram emot att börja jobba där med viss förtjusning. När det så i slutet av februari 2019 var dags att börja jobba igen efter missionsledigheten hämtade jag min materiel på Amf1 och satte kurs mot Kungsängen, Livgardet och IntUtbE.

Väl på plats genomfördes sedvanlig introduktion och jag fann snabbt att många av arbetssätten skiljde sig åt från vad jag tidigare var van vid då jag jobbat mycket på olika krigsförband. På IntUtbE fick jag mer ansvar och i många fall större mandat vilket ledde till att jag växte och utvecklades i nya riktningar i min officersroll. Mitt huvudsakliga ansvarsområde på IntUtbE var att driva den samverkansutbildning merparten av de internationella förbanden erhöll och se till att denna utbildning inte bara genomfördes enligt konstens alla regler utan även utvecklades och förfinades i takt med att de olika

Foto Katja Öberg Lundgren

förbandens uppgifter och sammansättning förändrades. Då jag precis gjort utlandstjänst som just samverkansofficer såg jag dessutom möjligheten att fördjupa mig i ett ämnesområde jag fann intressant och givande och som jag var väl förtrogen med.

Månaderna och årstiderna avlöste varandra och jag planerade, genomförde och utvecklade om vart annat. Ämnet samverkan och mitt bemanningsuppdrag gav mig möjligheter att tänka i nya banor. Dessa tankebanor är jag övertygad om att jag kommer ha nytta av under kommande delar av min tid i Försvarsmakten.

Ganska snart upptäckte jag att kamratskapen på enheten var god, många andra individer som liksom jag var på enheten på bemanningsuppdrag visade sig borga för en mångfald både när det gäller kompetens och erfarenhet men också när det gäller att föra in väl valda delar av den egna förbandskulturen i verksamheten. Detta torde göra IntUtbE till en någorlunda unik enhet då jag inte kan komma på någon annan arbetsplats i Försvarsmakten med motsvarande omsättning på personal.

Under hösten 2019 blev jag till följd av personalläget tilldelad ytterligare en uppgift, nämligen att verka som utbildningskoordinator för de delar av Mali-förbandet som under sin insatsutbildning skulle genomgå kurser inom ämnena logistik och underhåll. Detta ledde till att ytterligare en dimension i arbetet öppnade sig och jag fick möjligheter att påverka verksamheten än mer. Att koordinera alla de externa utbildningsanordnare som är engagerade Mali-förbandens utbildning och matcha dessa mot alla de önskemål som förbandet lägger fram mot IntUtbE är bitvis ingen lätt match då det är många olika viljor att hålla koll på.

När dessa rader skrivs är vi inne i andra hälften av maj och mitt bemanningsuppdrag börjar lida mot sitt slut. Ska jag försöka mig på en summering vill jag börja med att säga att det har varit en mycket intressant tid. Jag har fått möjlighet att knyta nya kontakter och få en rejäl inblick i hur ett förband som är avsett för internationell tjänst sätts samman och byggs upp, ibland nästan från grunden. Det finns såklart paralleller till hur förbandsproduktion utförs för nationell tjänst men sättet det sker på här på IntUtbE är ändå lite speciellt. Hela Försvarsmakten är med och bidrar genom att avdela personal som antingen är här i längre perioder 1-2 år på bemanningsuppdrag eller kortare utbildningsinsatser på 2-5 veckor, så kallade instruktörsförstärkningar. Detta gör att man på ett helt nytt sätt blir varse att den lagsport som militärtjänst innebär spelas av ett väldigt stort landsomfattande lag där alla är med och bidrar med just sin spetskompetens. Detta gör mig både glad och ödmjuk för det är sannerligen, alla neddragningar som gjort på försvaret genom åren till trots, ingen liten apparat att samordna och driva framåt.

Även om min tid på IntUtbE nu snart är till ända och andra utmaningar på mitt hemförband nu stundar kommer jag alltid se tillbaka på IntUtbE med värme, en plats där jag fick möjligheter att utvecklas och bli bättre. Om möjligheten uppstår kommer jag gärna tillbaka och ”gästspelar” i framtiden, inte minst med tanke på min övertygelse om att verksamheten bli så mycket bättre när alla hjälps åt och bidrar med just sin spets.

Av: Lt. Daniel Karlsson, Amfibieregementet

En annorlunda vår!

Kastanjeträden slår ut som vanligt på Kavallerikasern men i övrigt är nästan ingenting som vanligt den här våren. Inga beridna vaktparader genomförs, inga ceremonier vid vaktavlösningarna på Kungliga slottet och övervakad handtvätt i matsalen är bara några exempel. Orsaken är förstås Corona-pandemin.

Obligatorisk handtvätt i matsalen skapar ofta köbildningar utanför. Foto: Malin Borning/Försvarsmakten

En övning som dock hann genomföras innan pandemin bröt ut var bataljonsövningen som ägde rum i februari. Ungefär 200 soldater och befäl från Livbataljonen lämnade Stockholmsområdet under en dryg vecka, tillsammans med en pluton ur 12.e motoriserade skyttebataljonen, för att öva i terrängen i och runt Härnösand. Där finns många nedlagda bruk och industribyggnader som är lämpliga att öva strid i bebyggelse på.

Härnösand, Livkompaniet Foto: Svante Rinalder/Försvarsmakten

Det försvarsmaktsgemensamma målet var att höja allmänhetens medvetande om att Försvarsmakten kan verka i hela landet och att nedre Norrland är ett strategiskt viktigt område för Sverige. Men för Livbataljonen var också en målsättning att spika de grundläggande färdighetskraven på grupp- och plutonsnivå. Även några kompanianfall genomfördes genom centrala Härnösand, där anfallsmålet var den stora nedlagda skolan.

Anfallet i gryningen genom centrala Härnösand på lördag morgon. Foto: Tomas Bill/Försvarsmakten

Övningen blev omskriven i lokalpressen och uppskattningen från Härnösandsborna var stor. Bataljonen uppnådde också övningsmålen med råge. Och med facit i hand kan man konstatera att någon månad senare hade övningen troligtvis inte kunnat genomföras.

Helikopterflottiljen deltog också i övningen. Även soldater ur 14:e och 16:e hemvärnsbataljonen var på plats. Foto: Tomas Bill/ Försvarsmakten

Sedan Corona-pandemin bröt ut har mycket förändrats. För att inte bidra till smittspridning har riskanalyser och anpassningar av verksamheten gjorts på stort som smått. Mycket planerad verksamhet ställs in eller skalas ner, allt från möten och övningar till Konungens traditionella födelsedagsfirande och nationaldagsfirandet.

Eftersom allmänheten har tillträde till högvaktsavlösningarna, och därmed räknas som offentlig

Yttre borggården kl 12:15 på Stockholms slott en lördag i maj. Vanligtvis några tusen åskådare.(Genom batch)

tillställning, har vaktavlösningarna på Kungliga slottet anpassats. Högvakten paraderar inte längre genom staden och bara en minimal ceremoni genomförs vid högvaktsavlösningen.

– Vi fortsätter däremot vår skarpa uppgift att bevaka slotten och vi stöttar även med andra insatser för samhället och medborgarna, säger bataljonschefen Mikael Wendt.

Just nu genomförs inte heller några beridna vaktparader. Däremot har Livskvadron, tillsammans med Livgardets dragonmusikkår, förövat flera gånger under våren. Trots att paraderna är inställda behöver både hästar och personal öva ute i verkliga förhållanden för att inte tappa i förmåga, även om gatorna varit mer tomma än vanligt.

Livskvadron. Förövning beriden vaktparad vid Stockholms slott. Foto: Amanda Nilsson/Försvarsmakten

För rekryterna är det inte heller som det brukar. Under de första sex veckorna av pandemin blev helgpermissionerna inställda och de blev tvungna att stanna inne på regementet. Nu tillåts rekryterna åka hem under helgen men det råder fortfarande stränga restriktioner. Även själva utbildningen behöver anpassas, till exempel närkamp och vissa sjukvårdsmoment behöver strykas eller planeras om och slutövningarna har anpassats och bantats ner till en något kortare och möjligvis även mer intensiv variant.

Ändå avundas många på regementet rekryterna, då de är de enda som just nu har tillåtelse att använda gymmet. Även om det bara får ske i små grupper och under ledning av ett befäl. Övriga uppmuntras att fysa utomhus. Och vi alla arbetar förstås för att hålla avståndet och att så ofta som möjligt TVÄTTA HÄNDERNA.

– Vi är på tårna. Förbandet gör det vi är bra på – det vill säga spegla lugn och trygghet genom att lösa våra uppgifter. Vi får hoppas att sensommaren och hösten kan öppna för vaktparaden. Jag tror det skulle ge energi och vara ett fint symbolvärde för medborgaren, säger bataljonschefen.

/Jenny Ringström, Livbataljon

Styrelseledamot Heléne Kindström

Tänk så många gånger som jag under mina år på G1, träffade på Anders Ihrén, (tidigare stabschef på Livgardet), gå med en bunt tidningar under armen som skulle kuverteras och skickas till medlemmarna i Livgardets Kamratförening (då under ett annat namn). Nu sitter jag själv med i styrelsen, vilket känns kul och som ett viktigt uppdrag. En styrelse där jag känner till ett antal av de andra styrelsemedlemmarna.
Leif Ölmeborg som var stabschef under flera år när jag var på G1, Anders Ahlner som jag arbetade tillsammans med på G1 under flera år. Sen är det Arne Wuolo som jag tjänstgjorde tillsammans med i Kosovo 2011 och sen Göran Forsell som jag träffat vid ett flertal gånger på ett gemensamt krisstödsnätverk. Så det är riktigt kul att få vara en del av styrelsen med både tidigare kända profiler och nya att lära känna.
Vem är då den nya styrelsemedlemmen.
Heléne Kindström heter jag och arbetade på Livgardet mellan 2001 och 2012. De första åren fram till början av 2007 arbetade jag på G1 som personalutvecklare där Rolf-Anders Jönsson var personalchef stor del av tiden, och följdes efter en tid av Peter Nissliss. Några av stora uppgifterna som satte avtryck var dels att etablera Försvarets Hundtjänstenhet uppe i Sollefteå tillsammans med Björn Wahlgren. Det blev ett flertal resor dit för att rekrytera alla de som skulle vara med vid uppstarten. Avelsstationen var nybyggd och man hade installerat radio i alla hundrummen, men glömt personalrummet.
En annan uppgift som satte avtryck var det Försvarsbeslut 2004 där ett flertal förband skulle läggas ner vilket gjorde att man skulle försöka omplacera 5000 medarbetare. Det var många veckor som jag och Anders Ahlner satt i Karlberg tillsammans med nedläggningsförband och utvecklingsförband för att hitta nya placeringar. Ett enormt stort samarbetsprojekt som gjordes med stor omsorg för de som var uppsägningshotade.

2007 blev jag personalchef för Försvarsmusikcentrum (FöMusC) som då var ett eget förband som låg på Livgardets område. En tid då jag lärde mig mycket om instrument och fick möjligheten att lyssna på fin militärmusik vid många olika tillfällen.
Då FöMusC blev en del av Livgardet 2010, fick jag möjligheten att bli en del av insatsen som skulle till Kosovo, KS23, där jag sedermera blev personalchef. När jag kom hem från insatsen blev jag placerad som personalchef för det nyinrättade MRM Stab där Leif Ölmeborg var chef. Då vi inväntade ett nytt Förvarsbeslut var det stiltje i arbetsuppgifterna vilket gjorde att jag sökte mig vidare till Polismyndigheten.

Där arbetade jag mellan 2012-2016 där

jag huvudsakligen arbetade med den stora verksamhetsövergången där 22 myndigheter skulle bli en myndighet. Jag hade en övergripande uppgift både från myndigheten Stockholm genom att samordna omplaceringarna av 7500 medarbetare. En annan uppgift var att från Rikspolisstyrelsen, förbereda verksamhetsövergången så att den genomfördes arbetsrättsligt korrekt med information både till chefer och medarbetare.
Idag arbetar jag som HR-chef för Röda Korsets Högskola, som utbildat sjuksköterskor i 150 år. Det har som för många andra varit en utmanande tid då studenternas praktikplatser varit äventyrade, samtidigt som vården behöver våra studenter efter examen. Även att lärarna över en natt fick lära sig att genomföra utbildningar på distans och göra digitala tentamen som på något sätt måste kvalitetssäkras så att inte fusk förekommer.
När jag inte arbetar så är jag gärna ute på vårt landställe ute på Ekerö där jag påtar i trädgården och lyssnar på en god bok. I vanliga fall tycker jag även väldigt mycket om att resa tillsammans med min man Sören och upptäcka nya ställen runt om i världen.
I sommar ska jag bli mormor, vilket känns lite märkligt då man inte tycker att man är speciellt gammal. Men det ska bli riktigt kul och ytterligare något att glädjas åt!

Önskar er alla en riktigt fin sommar!

Gardistutbytet tar ny form

Utbytet har tidigare överenskommits mellan kamratföreningarna då regementscheferna inte haft mandat att träffa avtal med främmande makt. Detta är nu ändrat under vissa förhållanden.

På initiativ av den Kongelige Livgarde i Danmark och med gemensam beredning mellan de tre gardesregementena har de tre gardescheferna beslutat om en utveckling av gardistutbytet

De har kommit överens om att genomföra gardistutbytet med ett årligt gemensamt besök, innebärande att Danmark tar emot Sverige och Norge 2020, Sverige tar emot Danmark och Norge 2021 när vi firar 500 år och Norge tar emot Sverige och Danmark året därpå. Därefter upprepas detta intill 2033 då en rokad sker då danska gardet fyller 350 år.

Kontingenterna består av en äldre officer av kapten/majors grad, en yngre officer eller en äldre specialofficer, 12 meniga soldater och en representant från kamratföreningen. Ålder på kamratföreningsrepresentant meddelas från värdlandet, så gästande, kan ta med det i sina förberedelser vid uttagning av deltagare. Länderna kommer att jobba för att få med några yrkessoldater, så de matchar det svenska deltagarna. Danmark bedöms kunna skicka ca. 4 yrkessoldater och några färre från Norge. Det bör vara logistiksoldater, musiksoldater, unga yrkessoldater eller yrkessoldater från stående förband.

Programmet förlängs med en dag i förhållande till tidigare genomföranden och kommer i Norge och Danmark att förläggas till respektive regementes paraddagar och i Sverige i anslutning till nationaldagen.

Styrelseledamot Erik Alphonse

Jag är snart 62 år och lever ett härligt pensionärsliv sedan november 2019. Gift med Syréne Falck och bor i Jakobsberg, har två vuxna barn, två barn-barn samt två bonusbarn och ett bonusbarn-barn.
Jag gjorde min värnplikt på GS 1 1975 med kapten Dan Olof Hammar som skolchef, läste upp dåliga gymnasiebetyg 1981 - 82 på Försvarets Läroverk. Gick sista kursen på Arméns Kompaniofficersskola 1982 – 83 innan skolan lades ned inför NBO. Sedan följde trupptjänst på granatkastkompaniet, vilket kom att bli min huvudtjänst under mina år på Gardet, där jag hade den stora förmånen att få arbeta med många av regementets profiler och legendarer såsom Curt Lindmark, Anders Örtby, ABS Nilsson och många fler. Mitt sista skolsteg blev KHS HK på INFSS 1985 - 86 och utnämning till kapten. Jag slutade på Gardet 1995 och arbetade sex år på Schenker som bl.a. produktionschef och de sista nitton åren i branschorganisation inom transportnäringen som projektledare och utbildningschef.
Fritiden som nu är stor, även om jag säger att det blir körigt ibland ☺, ägnas åt familj, arbete i ideella föreningar och träning, samt att göda mitt stora historieintresse med läsning av historisk facklitteratur.

Kamratföreningen stödjer

Det kom ett samtal till föreningens ordförande från föreningsmedlemmen Carl-Erik Lindh. Han undrade om kamratföreningen kunde stödja en återträff för Gustav Welins KB-skola från 1960. Vi känner dem sedan lång tid tillbaka som ”Plutonen”.

Plutonen har bl.a. svarat för fanbärare vid nationaldagens festtåg från Kungsträdgården till Skansen och i fanborgen på Skansen.

Vi har hjälpt plutonen att få ett bidrag från Svea Livgardes stiftelse till den lunch de planerat den 28 augusti. Vi har också lovat att stödja med föredrag om regementet från någon av cheferna och ett besök i regementsmuseet.

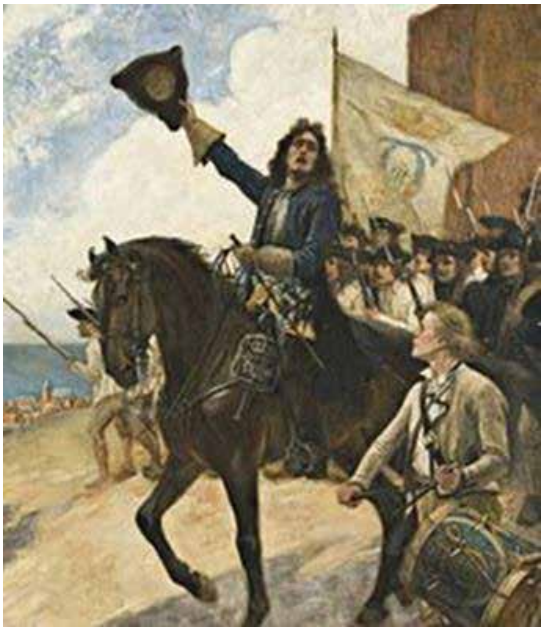
Numera får vi söka fanbärare i samband med national-dagsfirandet på annat håll då de flesta i plutonen är 80-år fyllda. Carl-Erik som för gott lämnade kamratkretsen den 26 februari får tyvärr inte uppleva den återträff han planerade.

MUSIKEN VID LIVGARDET

av musikdirektör Andreas Hanson, Arméns musikkår

När Livgardets stora jubileum närmar sig kan det vara på sin plats att skriva om musiken vid Livgardet. Militärmusiken har, om än i olika former, följt med regementet i nästan alla dess uppgifter. Både i fält och i garnisonsstaden. Det kan också vara lämpligt att kortfattat försöka formulera vad militärmusik är och om militärmusiken har något syfte.
Militärmusik är musik som framförs i ett militärt sammanhang eller i en militär miljö.
Så långt – ganska enkelt. Men syftet? Varför och hur har militärmusiken överlevt i mer än 500 år trots omorganiseringar, indragningar, statsomvälvningar och andra stora händelser?
Kan det vara så att musikens kraft, som inte är mätbar, är så stor att man helt enkelt inte kan bortse från den? Militärmusiken har genom århundraden skapat atmosfär och inramning vid viktiga ceremonier. Militärmusikens tempo och driv har fått arméer att gå en extra mil när det har behövts. Militärmusiken har skänkt tröst och påmint soldaten om hembygden.
Militärmusiken har stabiliserat samhörighet när splittring varit en risk. Musik går rakt in i människors hjärtan, ibland utan att passera hjärnan, bildligt talat. Musik bygger broar mellan människor som kanske inte ens talar samma språk. En välspelad engelsk militärmarsch kan beröra en belgisk soldat som står uppställd på en kaserngård i Prag eller på en samlingsplats i Mellanöstern. Musiken vet inga gränser, vare sig mellan länder eller människor.
Det gör musiken till ett ovanligt kraftigt och verkansfullt verktyg.
I texten som följer görs medvetet inga beskrivningar av signaltjänst och andra självklara uppgifter för gamla tiders militärmusiker. Mycket är redan skrivet om detta. Snarare är denna text en liten exposé över Kungl. Svea livgardes musikkårs historia och några av dess personligheter.

Musiken vid Livgardet kan liksom regementet räkna sitt ursprung till 1521. Eftersom materialet för forskning på området är tämligen skralt är man till att börja med hänvisad till rullorna. Bland namnen i Vasakungarnas drabantkår märks musiker som Felius Pipare och Jacob Trumbasla. I rullorna mellan åren 1622-29 finner man den förste regementstrumslagaren, Heinrich Abraham, i 1643 års rulla den första regementspiparen, Michel Gothenkönig. Någon sorts organiserad musik måste ha funnits redan under Karl XI:s tid, dåtidens ”högvaktsreglemente” föreskriver att ”…prophossen befalles gå litet fram för *skalmejblåsarne*, til att med beskedlighet hålla gatan ren…”
I 1677 års stat för regementet får vi det första tecknet på att en egentlig musikkår, eller snarare blåsensemble, var etablerad vid Livgardet. Man hade efter internationellt mönster börjat skapa en organisation för militärmusiken. Musikkårens storlek kan med nutida referenser verka förvånansvärt liten, men stämmer ganska överens med andra länders dito under samma tid. Förutom en regementstrumslagare och en regementspipare fanns åtta skalmejblåsare (hautboister) anställda. Utöver detta hade Livgardet vid samma tid 36 trumslagare och pipare fördelade på regementets kompanier. Den senare gruppens huvuduppgift var emellertid att sköta signalgivning i fält. Det är föga troligt att de hade någon sorts musikalisk samverkan med hautboisterna. Vid varje infanteri- och dragonregemente fanns från 1680 en grupp hautboister, det vill säga professionella musiker utan rent militära uppgifter. Besättningen standardiserades någorlunda, vanligtvis 4-6 musiker vid alla regementen utom vid Livgardet som hade åtta musiker anställda. Ordet ”hautboist” kommer från franskan (haut bois = högt trä) och är i sin tur roten till instrumentnamnet oboe (fr: hautbois). Oboe, fagott, valthorn, trumpet, trombon och serpent är de instrument som vi får förmoda att musikerna i stormaktstidens svenska armé spelade. En kurisoitet är att titeln ”hautboist” levde kvar ända in till början 1900-talet som en sorts specialofficersbenämning för musikunderofficerare.

Det av Karl XII organiserade *Kungl. Maj:ts Livgarde till fot* hade naturligtvis sin egen musikkår som följde med regementet i fält. Tack vare fälttågen i Europa kunde militärmusikerna ta intryck av polsk, tysk och rysk militärmusik, något som var omöjligt hemma i Sverige. Efter slaget vid Poltava hamnade flera av hautboisterna i rysk fångenskap. Enligt uppgift ”behöll” Tsar Peter de svenska musikerna i sin tjänst så länge som möjligt för att med deras hjälp grundlägga en ny rysk militärmusik efter europeiskt mönster. 1711 befann sig *Gustaf Blidström* i Tobolsk med flera andra svenska krigsfångar som deporterats dit. Eftersom Blidström var notkunnig skrev han ner rysk och sibirisk folk- och funktionsmusik. Men för oss är det kanske mest intressant att han i sina nothäften noterade en del av ”tjänstemusiken” använd i

den svenska armén. Man ska ha klart för sig att all musik i fält vid den här tiden utfördes utan noter. Man lärde sig det mesta ”på gehör”, det vill säga man lyssnade till äldre kollegor som förevisade vad man förväntades kunna spela. Det är orsaken till att konkreta notmaterial för militärmusik från denna tid är ytterst sällsynt i arkiven. Det är endast en handfull manuskript som kan hjälpa oss att gissa hur det lät och vad man spelade. Efter tolv års fångenskap återvände Blidström till Sverige. I fångenskapen anpassade de svenska krigsfångarna sig efter rådande omständigheter och uppskattades ofta i det ryska samhället som hantverkare, lärare och musiker. 1704 värvades, samtidigt som Blidström, *Johann Jacob Bach* (1682-1722) som hautboist vid Livgardet. Johann Jacob var äldre bror till den mer namnkunnige Johann Sebastian Bach (1685-1750) och såg förmodligen en säker anställning i att enrollera sig som musiker i den svenske kungens segerrika armé. Man kan misstänka att Johann Jacob delade med sig av sin lillebrors musik till Blidström, en hel del musik i Blidströms efterlämnade noter påminner om Johann Sebastian tidiga verk för klaver. Bach var med Karl XII i Bender, hamnade senare i Hovkapellet och avled i Stockholm 1722.

Den tredje militärmusikern som bör nämnas är *Olof Lindsteen* från Stockholm som antogs som hautboist 1709 (efter Poltava) och avled i tjänsten 1740. Traditionen säger att Lindsteen komponerade den så kallade ”Stenbocksmarschen” som sedemera blev Dalregementets regementsmarsch. Texten till marschen skrev Dalregementets dåvarande chef, Magnus Stenbock någon gång åren 1700-1706 och musiken komponerades något senare Lindsteen.

Johan eller Jonas Lindsteen var en gardeshautboist, som enligt traditionen ska ha varit far till Olof Lindsteen, skrev en marsch som än idag används flitigt, ”Marche de la Garde Rojale à Stockholm” eller som den mest kallas – ”Kongl. Gardets Marsch”. Marschen spelas alltid vid kungliga audienser. Dock skall det understrykas att man vet nästan ingenting om vare sig marschens uppkomst eller upphovsman. Det vi vet är att Johan Lindsteen var hautboist vid Livgardet och att marschen komponerades runt 1680.

Musiklivet i Stockholm genomgick en kraftfull förändring efter Karl XIIs död. Hovkapellet, som då var rikets enda helt professionella civila orkester minimerades både till antal och verksamhet. Det musikaliska modet föranledde kung Fredrik I och kung Adolf Fredrik att inte bara importera enskilda instrumentalister, utan hela orkestrar och ensembler till Stockholm. Banden mellan Livgardets musikkår och Kungl. Hovkapellet var många och starka från 1720 ända till mitten av 1900-talet. Dubbel anställning var vanligt förekommande. Det vill säga, man kunde utan några som helst problem vara till exempel klarinettist i hovkapellet samtidigt som man var hautboist vid Livgardet. Arbetstiden medgav detta, och dessutom fanns utrymme för hautboisterna att verka som frilansmusiker. Naturligtvis skapade denna ordning en grogrund för musikalisk utveckling i alla de sammanhang där Livgardets musiker medverkade. Inte minst kunde ju musikerna använda de civilia musikaliska erfarenheterna i sin militära tjänst. Dessutom spelade militärmusikerna i regel mer än ett instrument. Som exempel kunde man i fält förväntas spela signaler på trumma, spela oboe i gardets musikkår och samtidigt vara violinist i hovkapellet. Längre fram i tiden ska vi se att musikdirektörstjänsterna hos de bägge gardesregementena under hela 1800-talet bekläddes av framstående instrumentalister ur Hovkapellet.

Under det vi i Sverige kallar frihetstiden utvecklades i Europa en ensembleform som kallas ”Harmonimusik”. Ursprungligen bestod dessa ensembler av två oboer, två fagotter och två valthorn. I och med klarinettens utveckling runt 1760 tillfogades också klarinetter i par. Den här ensembleformen är kärnan, eller ursprunget till den moderna blåsorkestern. Varje hov med självaktning hade en harmonimusik anställd. Det gällde inte bara kungliga sådana, utan även adliga. Till ovan nämnda grupp kunde man dessutom addera trumpeter, tromboner och det nu nästan bortglömda instrumentet serpent. Förutom att blåsmusiken härmed fick en någorlunda standardiserad form så började också musiken skrivas ned, eller rent av komponeras direkt för dessa grupper. Ett svenskt militärmusikaliskt exempel är ”De Siegrothska marscherna” från 1774 som har sitt ursprung i att dåvarande regementschefen vid Kungl. Södermanlands regemente, Gustaf von Siegroth (1725-1802) organiserade sitt regementes harmonimusik (efter internationellt mönster) anställde en sorts musikalisk ledare och beställde marscher som skrevs ner. Tyvärr har vi nästan ingen noterad militärmusik från frihetstiden heller, därför är ”De Siegrothska marscherna” oerhört värdefulla om man vill göra sig en bild av vad som spelades. Givetvis var von Siegroth inte ensam om sitt initiativ, men de efterlämnade noterna från hans regemente är nästan det enda man kan hänvisa till i svensk militärhistoria. Säkerligen hade de flesta regementen en liknande typ av musikkår, men det var inte förrän 1792 då *Johann Ignaz Stranensky* anställdes som ”directeur vid Svea Garde” som Livgardet fick sin första musikdirektör i egentlig mening. Stranensky hade stor betydelse sett ur flera perspektiv. Dels byggde han ut musikkåren från harmonimusik till något som mer liknar en blåsorkester (man får förmoda att besättningen var cirka 20 musiker, fördelat på trä- och bleckblås och slagverk), dels började han med regelbundna konserter för allmänheten utanför militärt område. I dagspressens annonsering finns många

exempel på detta. I ”Dagligt Allehanda” 28 oktober 1800 kan vi till exempel läsa:

”Vauxhall, i K. Trädgårdens Salong, kl. 6 e.m. För K. Svea Lifgarde. 6-7 e. m. Harmoni-Musique av Reg:ts Hautboister. Kl. 7. Concert under ledning av Hr Stranensky. I. 1. Mozart, Ouv. till ”Zauberföte”. 2. Paësello, Op. Zamora II. 1. Serenata av Stranensky 2. Oblig Barthie 3. Oblig. Polonaise av Stranensky. Till sist dansmusik. Bilj. 16 sk. För herre, fritt för damer”.

Annonsen ger rik och intressant information. För de första får man anta att dessa konserter i Kungsträdgården var de första verkligt offentliga militärmusikkonserterna i Stockholm.
För det andra kan man lägga märke till repertoarens bredd och konsertens dramaturgi. Först musik med ursprung i operahuset i del I. Den andra delen. består av musik som kan betraktas som lite ”lättare” där även Stranenskys egen musik spelas och slutligen del III. som är dansmusik. Alltså ett mångfacetterat program som säkert tog sina timmar i anspråk. Man kan med lite god vilja föreställa sig att dessa konserter var de första där armén sträckte sig ut till allmänheten och skapat de plattform för just sådana möten som än idag är nödvändiga.

I Hovkapellets blåsargrupp runt 1810 fanns ett antal musiker vars gärning för militärmusiken är avgörande trots ett de flesta av dem aldrig var militärmusiker i formell mening. *Bernhard Crusell* (klarinett, musikdirektör 1:a och 2:a Livgrenadjärregementena), *Johan Wilhelm Friedrich Hirschfeld* (valthorn), *Carl Braun* (oboe, musikdirektör 2:a Livgardet, Dalregementet, m.m.), Franz Preumeyer (fagott, musikdirektör Svea Livgarde, Kalmar regemente) Med dessa herrar inleds en epok då militärmusiken åtnjöt sitt största anseende genom tiderna. Tack vare hovkapellisternas nära kontakt och samarbete spreds deras musik i avskrifter utanför Stockholm. Crusell, som var musikdirektör i Linköping spelade ofta sina kollegors alster på olika konserter. Braun komponerade ”Honnör för fanan” som idag kallas för ”Arméns paradmarsch” och Preumeyer skrev en enorm mängd musik för Svea livgardes musikkår. Preumeyer var musikdirektör vid Livgardet i hela 35 år, drev och utvecklade verksamheten storartat.
Som ett exempel på hans företagsamhet och känsla för musikalisk kvalitet bör nämnas att Preumeyer med Svea livgardes musikkår 8 september 1831 spelade Beethovens fjärde symfoni (i version för blåsorkester) för första gången i Stockholm. Alltså innan Hovkapellet hade framfört Beethovens originalversion för symfoniorkester. Det säger en hel del om militärmusikens närvaro i det musikaliska nuet. 1833 spelades den femte symfonin av Svea livgardes musikkår.

Vid 1800-talets början startade den verkligt tekniska utvecklingen av blåsinstrumenten. Klaffsystemen hos träblåsinstrumenten utvecklades, bleckblåsinstrumenten fick ventiler och nya instrument uppfanns. Ett exempel är bastubans tillkomst, en konsekvens av den tyska militärmusikens behov av ett kraftigare basljud utomhus än vad kontrabasen kan erbjuda. Kontrabasen kan man ju inte heller, som bekant, inte marschera med. I takt med den tekniska utvecklingen så utvecklades naturligtvis sättet att skriva för blåsinstrumenten och militärmusiken. Större tonsättare intresserade sig för blåsorkestern som orkesterform. Giganter som Hector Berlioz, Giacomo Meyerbeer och Richard Wagner skrev musik direkt för militärmusiken. Förutom marscherna och annan ceremoniell musik stod operamusiken i centrum i militärmusikens repertoar. För de hovkapellister som ledde militärmusiken var det naturligt och enkelt att arrangera den nyaste operamusiken som de spelade på operan och spela med ”sina” musikkårer. I sanning en kulturgärning att flytta ut operamusiken till konsertpubliken i parker och på torg.
Under Preumeyers tid, 1834, antogs Wilhelm Körners ”Festmarsch” som Kungl. Svea Livgardes Marsch. Bland äldre noter bär den också namnet ”Konung Karl XIV Johans Defiladmarsch 1836” eller ”Karl XIV Johans favoritmarsch”
Efter Preumeyer kom hans kollega från Hovkapellet *Johann Emanuel Heydenreich* som musikdirektör vid Livgardet och han efterträddes 1856 av *Gustaf Rosbeck*. Som man kan ana var Livgardets musikdirektörer hittills av tysk härkomst, Rosbeck var därmed den förste svenskfödde musikdirektören vid regementet. Rosbeck blev vid nio års ålder musikelev vid Svea Livgarde och fick sin musikaliska grund lagd i musikkåren. Trots att Rosbecks huvudinstrument var oboe var han faktiskt lärare i bleckblåsinstrument vid musikkonservatoriet. Kungl. Musikaliska Akademien hade sedan början av 1800-talet påbörjat ett arbete att formalisera musikutbildningen, så småningom skulle en musikunderofficersklass och en militär musikdirektörsklass etableras för att säkra återväxt och kvalitet för den svensk militärmusiken. Innan man, som ung aspirerande militärmusiker, kunde och hade musikdirektörens tillåtelse att söka in till musikkonservatoriet skulle man utbildas vid den egna musikkåren. I grund och botten låg kunskapskrav på signaltjänst (jägarhorn och trumma) följt av en rimlig nivå på det egna instrumentet. Rosbeck var före sin tid i att ta ett stort lokalt utbildningsansvar och det bör nämnas att Svea Livgarde också fram till 1971 var den naturliga hemvisten för de musikstuderade som kom från hela Sverige för att utbilda sig i Stockholm. Studenterna fördelades i första hand på Svea Livgardes musikkår och Kungl. Flottans musikkår vilket gjorde dessa två musikkårer till betydligt större enheter än vad som var tänkt. Den ständiga genomströmningen av studenter, som efter genomförda studier återvände till sina regementen, gjorde också att en musikalisk norm och en spelkultur spreds i hela militärmusiken.

1871 inbjöds Svea livgardes musikkår att besöka den stora internationella utställningen i London. Administrationen för utställningen sände ut inbjudningar till flera länders regeringar och önskade att varje land skulle skicka sin främsta militärmusik på besök. Besöket innebar också deltagande i en stor tävling för militärmusikkårerna. Rosbeck antog både inbjudan och utmaning och den 12 juli reste en 40 man stark musikkår till London. Musiken som spelades var dels uvertyrer, svenska rapsodier och solostycken. Mest verkar dock ”Svenska Arméns Tapto” gjort intryck. Det berättas att stycket var så populärt bland publiken att det fick spelas flera gånger i följd. Efter ett flertal konserter, vissa tillsammans med de engelska gardesmusikkårerna, så bedömdes Kungl. Svea Livgardes musikkår som Europas främsta och tog hem 1:a pris i tävlingen. Många kallar detta för ”Den svenska militärmusikens stoltaste minne” och man kan ju ana den enskilde musikerns stolthet och många upplevelser som följde med hem till Stockholm.

Gustaf Rosbeck (1827-1887)

Under unionen med Norge skedde omfattande utbyte av noter mellan militärmusikerna. I de norska militära musikbiblioteken kan man hitta avsevärda mängder med verk av Rosbeck och hans efterträdare. Detsamma gäller norsk musik i de svenska arkiven, men inte i lika hög grad,
Rosbeck blev tack vare sitt idoga arbete och inte minst segern i London närmast ikoniserad av sin samtid. Efter några års sjukdom lämnade Rosbeck sin tjänst 1882 och efterträddes av Johan Gustaf Kjellberg. Musikkåren som Kjellberg tog över var förmodligen bättre och populärare än någonsin. Kjellberg kom ursprungligen från Värmlands regemente och hamnade som klarinettist i Svea livgarde och i Hovkapellet under sin studietid. Han vidmakthöll musikkårens höga nivå men utvecklade också stråkinstrumentspelet i musikkåren. Som tidigare nämnts så förväntades militärmusikerna (ända till 1971) att kunna spela både ett blås- och ett stråkinstrument. Tack vare det, kunde de flesta militärmusikkårerna också framträda som små kammar- eller symfoniorkesterar.
Kjellberg förstod att de olika spelarterna gynnade varandra och han ökade musikkårens etablering ytterligare genom att konsertera med olika orkesterformer.
Kjellberg avled 1904 och efterträddes av Emil Hessler, även han klarinettist och hovkapellist. I dag är han kanske mest känd för att han instrumenterade ”Marcia Carolus Rex” åt marschens kompositör Wilhelm Harteweld.

Emil Hessler (1873-1953)

Några ord bör ju också skrivas om musikkårernas tjänstgöring under 1800-talet. Det var ju naturligtvis inte bara en konsertverksamhet utan regementets verksamhet krävde ju musikkårens medverkan.
Förutom musik till statsceremoniel, marschövning, musik vid manövrar, gudstjänster, fosterländska fester, taffelmusik på mässen och Kungl. Slottet tjänstgjorde Kungl. Svea livgardes musikkår vid vaktparaden. Under huvuddelen av 1800-talet var vaktparad och högvakt en angelägenhet endast för Svea och Andra(Göta) livgarde. Under slutet av seklet började även Pontonjärbataljonen göra ett fåtal vaktparader och från 1902 var hela garnisonen involverad. Sist in var de bägge kavalleriregementena - Hästgardet och Livdragonerna – och flottan. 1906 var startåret för beriden vaktparad. Vaktparaden är ju, då som nu, en monumental företeelse då Försvarsmakten medelst musik och parad visar sig bland allmänheten. Människor upplevelse av detta evenemang är naturligtvis inte mätbar, men man kan utan tvekan glädjas åt alla positiva signaler det hela sänder.

Med 1905 års organisation förändrades militärmusikernas villkor avsevärt. Musikunderofficerarna fick militära beställningar med fullmakt, de hade tidigare bara varit kontraktsanställda och jämställdes nu med truppmanskap i löner, grader och villkor. Militärmusiken organiserades nationellt mycket mer noggrant, antalet tjänster specificerades vid varje musikkår som i sin tur kategoriserades till typ I, II eller III. De tidigare så viktiga musikkassorna drogs in och staten finansierade allt. Totalt fanns i Sverige 1350 tjänster, varje förband skulle ha sin egen musikkår och det fanns nu 60 musikkårer i landet varav 9 fanns i huvudstaden. Den svenska militärmusiken har aldrig varit större än då.
Åren före det första världskriget nådde nog också militärmusiken höjden av sin popularitet. Som exempel kan man nämna att de externa uppdragen att spela konsert flera dagar på Hasselbacken, eller som Flottans musikkår varje dag under sommarhalvåret(!), gjorde militärmusiken till något som varje stockholmare hade en levande relation till.
Fortfarande kunde man finna musiker från Livgardet i Hovkapellet och i Konsertföreningens orkester (nuv. Kungl. Filharmoniska Orkestern), dubbla anställningar var mer regel än undantag. Av de 353 musiker som under 1809-1910 var anställda i Hovkapellet hade minst

177 av dem samtidigt en militär anställning. Och synergieffekterna bestod. I början 1900-talet ökade utländska besök av dirigenter och solister hos Kungl. Operan och Konsertföreningen. Kloka och receptiva militärmusiker tog med sig musikaliska idéer och influenser från det civila och utvecklade därmed, mer eller mindre omedvetet, militärmusiken. De allmänna kraven på vad en musiker professionell musiker förväntades kunna utföra ökade markant med de internationella gästspelen hos symfoniorkestrarna. Man måste nog påstå att tack vare dessa dubbla anställningar följde militärmusiken med i den kraftfulla utveckling konstmusiken hade runt 1920. Man ska inte heller glömma bort att Livgardets musiker också fanns att finna i teater- och biograforkestrar, i olika cafékapell och vid Stockholms olika dansetablisemang. Så militärmusikerns bidrag till Stockholms musikliv är nästan oöverskådligt.

Per Grundström (1886-1975)

1886 föddes i Kungl. Svea Livgardes församling *Per Grundström*. Efter en tid som musikelev och ”harmonist” vid musikkåren och sedan studier vid Musikkonservatoriet avlade han 1906 militär musikdirektörsexamen. Efter examen blev Grundström musikanförare och senare musikdirektör vid Kungl. Hallands regemente. Han kallades till Svea livgarde som Hesslers efterträdare 1926. Då inleddes en period i livgardesmusikens historia som av många betecknas som gyllene och enastående. Kanske kom Grundström i rätt tid för en ny inriktning för musiken vid Livgardet? Några av dem som spelat med honom minns honom som en då relativt ung, men stark och tydlig ledare som grundade sitt ledarskap på en djup kunskap om musik, ett funktionellt dirigerande och ett musikval som riktade sig till en bredare målgrupp än förut. Grundström var den förste musikdirektören vid Svea livgarde som inte hade någon direkt koppling till Hovkapellet. Möjligen kan det ha bidragit till att han inte kände sig tvungen att i musikkårens repertoar följa operans repertoar utan mer välja ny musik som var utmanande och spännande för både musikkår och publik. Grundström hade en stor musikkår att arbeta med. Under 1930-talet kunde musikkåren i perioder bestå av uppåt 50-55 musiker. Musikelever, fast anställd personal och studenter vid Konservatoriet gav en stor, men ojämn och möjligen splittrad musikkår. För speciella evenemang bildade Grundström en mindre musikkår tagen ur den stora musikkåren. Till den valde han ut sina bästa musiker. Den gruppen var den oftast förekommande musikkåren som spelade på Hasselbacken. Grundström komponerade ett antal marscher som bibehåller sin populäritet. Ett exempel är ”General Cederschiöld”, ursprungligen ”Överste Cederschiöld”, som komponerades 1936 och tillägnades sekundchefen vid Svea livgarde Hugo Cederschiöld. När översten befodrades till generalmajor 1937 ”befodrades” även marschen. Grundström var också Krigsmaktens förste musikinspektör 1936-1944 och rådgivare till arméchefen i militärmusikaliska frågor under samma tidsperiod. Tillsammans med Gustaf Rosbeck är utan tvekan Per Grundström de mest legendariska av musikdirektörerna vid Kungl. Svea livgarde.

1928 får nog räknas som ett märkesår för den svensk militärmusiken. På grund av den omorganisation som genomfördes förminskades militärmusiken kraftigt. Dels övergavs principen om en musikkår vid varje regemente, dels minskades numerären kraftigt vid den standardiserade musikkårstypen, infanterimusikkåren, från 32 ner till 20 man, Svea livgardes musikkår och I 19:s musikkår i Boden undantagna. På grund av den höga musikerarbetslöshet som redan rådde kunde militärmusiken med sin attraktiva anställningsform rekrytera musiker på en mycket hög nivå. Så nivån på musicerandet bibehölls trots neddragningarna. Antalet militärmusiker var plötsligt nere på 640 och antalet musikkårer 34, varav 4 i Stockholm.
Från Svalöv i Skåne kom Per Grundströms efterträdare. *Ille Gustafsson*, född 1898, musikelev 1912 vid Karlskrona grenadjärregemente, sedan elev vid Musikkonservatoriet i Stockholm och avlade militär musikdirektörsexamen 1921. 1922 blev han musikanförare vid Norrlands dragonregemente för att sedan flyttas 1924 till Norra skånska infanteriregementet i Kristianstad. Han tillträdde som musikdirektör vid Svea livgarde 1944. Ille Gustafsson den förste av Svea livgardes musikdirektörer som som hade internationella kontakter som gynnade militärmusiken. Han var känd för att hålla sig framme, därför är det inte svårt att förstå att han var kommenderad till den tyska armén 1931 och till den brittiska armén 1939 och 1953. Han hade goda kontakter med systermusikkårerna Det Kongl. Livgardes Musikkorps i

Tre nordiska musikdirektörer på ”Nordisk militärmusikfest” i Köpenhamn 1947
Fr.v. Ille Gustafsson, Svea livgarde, Kai Nielsen, Det Kongl. Livgardes Musikkorps,
Bjarne Th Larsen, Forsvarets Stabsmusikkorps (N.Persen, Forsvarmuseet, Oslo)

Köpenhamn och Forsvarets Stabsmusikkorps i Oslo. En relativt omfattande brevväxling finns mellan musikdirektörerna vid dessa tre nordiska musikkårer.

Gustafsson var en färgstark och en smula omstridd person. Flera av de militärmusiker som under hans tid som musikdirektör var nya musiker vid Livgardet vittnar om hans nästan faderliga omsorg om dem.
Gustafsson skrev inte mycket musik, men hans mest kända verk har stor betydelse även för Livgardet än idag. Då sekundchefen överste Gösta von Stedinck skulle lämna Svea livgarde 1950 komponerade Gustafsson en marsch till hans ära. Marschen fick namnet ”Överste von Stedincks marsch”. Marschen uruppfördes på ett teatraliskt sätt som vittnar och kompositörens känsla för dramaturgi. Översten skulle ta hissen upp till officersmässen i Svea livgardes kaserner i Sörentorp och på varje trappavsats stod en trumslagare, spelandes virvel och när hissen nådde översta våningen stod musikdirektör Gustafsson där och slog igång ”gåvomarschen”. Överstens ödmjukhet tvingade emellertid fram en namnändring till ”Kungl. Svea livgardes defileringsmarsch” som den kallas än idag.
Gustafsson efterträdde Grundström även som musikinspektör och 1957 gjordes under hans ledning en genomgripande reform av militärmusiken. Namnen på musikkårerna ändrades formellt för att mer spegla garnisonstillhörighet, Kungl. Svea Livgardes musikkår fick namnet Arémusikkåren i Stockholm. Ytterligare en förändring skedde 1961 då hela militärmusiken från alla de tre vapenslagen blev en egen personalkår och namnet ändrades då till 1:a Militärmusikkåren i Stockholm (Flottans musikkår i Stockholm blev sålunda 2:a Militärmusikkåren i Stockholm) och instrumentariet ändrades delvis. Avsikten var att närma sig den gängse anglosaxiska besättningen och då byta traditionella ”svenska” instrument som ess-kornett, b-kornett och tenorbasun mot franska och engelska kornetter och eufonium. Oboe, fagott, saxofoner och kontrabas infördes också som standardinstrument i den svenska normalbesättningen. Svea livgardes musikkår hade under 1800-talet haft både oboer och fagotter och dessutom saxofoner under en period under Rosbeck men från 1957 blev det reglementerat. Omställningen skapade både möjligheter och problem. Den gamla repertoaren byggde till stor del på tyskt, eller traditionellt svenskt instrumentbestånd, men med det nya instrumentariet öppnade sig en mångfald av repertoar. Kloka musikdirektörer kunde naturligtvis kombinera dessa olika besättningar och gör än idag så att hela militärmusikrepertoaren blir tillgänglig.

Trots omorganiseringar och byten av namn så kallades Livgardets musikkår för Svea livgardes musikkår i folkmun och av musikerna själv. Ett namn med så stolt historia gick inte att rationalisera bort.
Samma år som den stora reformen gjordes efterträddes Ille Gustafsson av *Marc de la Berg*. Trots att

musikkåren bytt namn måste de la Berg räknas in bland musikdirektörerna vid Svea Livgarde. 1960-talet innebar en våldsam utveckling av både konst- och populärmusiken. Man kan föreställa sig att de la Berg och hans kollegor runt om i Sverige hade svårigheter att följa med de trender som gjorde sig gällande i det allmänna kulturlivet. Militärmusiken är ju också en mer än tydlig symbol för militär kraft och identitet och tidsandan medgav föga medvind för den militära kulturen.
Med den stora Regionmusikreformen blev militärmusiken civil 1971. I retrospektiv kan man ställa sig frågan om det hela var en bra idé på alla platser. Regionmusiken och senare Länsmusiken hade uppdraget att förse Försvarsmakten med musik efter behov. Att möta och genomföra det uppdraget gjordes olika från plats till plats. På vissa garnisonsorter behöll och vårdade Regionmusikavdelningen sin militära identitet, på andra platser valde man att helt ta avstånd från sitt ursprung. I Stockholm bestod regionmusiken av f.d. Svea livgardes musikkår i kombination med Flottans musikkår. Här fanns landets största militärmusikaliska kompetens samlad på en plats. Mycket kan sägas om tiden från 1971 och man kan ha stor förståelse för besvikelsen över att Försvaret ibland inte fick det som förväntades. Men författaren måste ta tillfället i akt och belägga att den starka militärmusikaliska traditionen vårdades och förmedlades ända fram till Stockholmsmusikens nedläggning 1995. Författaren anställdes 1990 som trumpetare hos Stockholmsmusiken och fick under några få år ta del av den informella undervisning och traditionsöverlämning som beskrivit tidigare. I och med nedläggningen av Stockholmsmusiken 1995 försvann den sista resten av den ”gamla” Svea livgardes musikkår, den sista formen av professionell militärmusik i Stockholm.

Dock återtog Försvaret Marinens musikkår i Karlskrona från Länsmusiken i Blekinge 1993. Behovet av (minst) en professionell musikkår i Sverige var överhängande. Sedan några år har Försvarsmakten nu lyckligtvis tre helt professionella musikkårer; Arméns musikkår och Livgardets dragonmusikkår i Stockholm och Marinens musikkår i Karlskrona. Och svenska militärmusikkårer kan

utan tveksamhet jämföras med motsvarande musikkårer runt om i världen. Kvaliteten på musikkårernas personal, kompetens och ledning är högre än någonsin. Stark motivation och militär tillhörighet präglar det dagliga arbetet.

Arméns musikkår idag är en försvarsgemensam resurs som med stolthet utvecklar den svenska militärmusiken utan att göra avkall på traditionsbärandet.
Att Arméns musikkår känner sig hemma hos Livgardet råder det ingen tvekan om.

MP-bataljonen

Krigets krav i fokus för militärpoliser

11. Militärpolisbataljonens verksamhet skulle under våren ha varit att genomföra militärpolistjänst i anslutning till Aurora 20. När denna ställdes in stod bataljonen utan uppgifter och ett behov av att genomföra en praktik för de värnpliktiga militärpoliserna. COVID-19 har påverkat hela samhället men det är fortfarande viktigt att våra värnpliktiga får så pass mycket utbildning att de kan krigsplaceras. Bataljonen tillsammans med regementets stora stöd lyckades på kort tid ta fram en regional slutövning för de värnpliktiga. Bataljonen såg möjligheter att utnyttja tillfället och genomföra en gemensam övning för heltidsanställda, några deltidsanställda och den värnpliktiga plutonen vid GU. Hur det blev kan ni läsa nedan där sergeant Jules Attar beskriver övningen.

Övlt Johan Jönsson, chef 11. MP-bataljonen

Mobilisering, säkerhetstjänst och militärpolisutövning. Under en intensiv period på nästan två veckor har bataljonens värnpliktiga och yrkesanställda övat med högt tempo för att möta olika hotbilder.

Övningen inleddes en tisdag, till synes som vilken vanlig arbetsdag som helst. Men istället för att de övade soldaterna och officerarna anlände till sin kasern, tog på sig sin uniform och drack sitt morgonkaffe, så skrevs de in och mobiliserades. Därefter fortsatte de vidare till nästa anhalt och vidare i mobiliseringsprocessen.

För militärpoliserna innebar det att färdigställa fordon och personlig utrustning. Samtidigt påbörjade bataljonens tross och ledningssoldater sitt viktiga arbete att förbereda sig för att kunna gruppera staben i trakten kring Marma.

Slutligen genomförde militärpolisplutonerna sin fordonsmarsch till området, grupperade sig och anmälde sig beredda för att påbörja lösande av uppgift.

Militärpoliserlöser många varierade uppgifter
Militärpolisen är ett av arméns säkerhetsförband och ställdes under övningen inför en mängd olika uppgifter. Under övningen har militärpoliserna tränat för att kunna hantera säkerhetshotande verksamhet i form av fientliga sabotageförband i operationsområdena.
Bland annat har det övats i att upprätta vägspärrar och söka igenom fordon, kontrollera misstänkta områden och objekt samt efterfölja farliga personer. En viktig sensor i vårt säkerhetsarbete är våra hundar som samövade med grupperna.

Övningens kontext var det som i arméreglementet kallas strid innan mobiliseringen är slutförd. Detta innebär att samtidig som förbandet mobiliserar så löser det uppgifter till stöd för helheten.

Stridsmoment med skarp ammunition
Tillsammans med värnpliktiga har yrkesanställda soldater och officerare fått lösa olika stridsuppgifter med skarp ammunition.

Bataljonens officerare har övat i att ge order och tillämpa stridens grunder i form av eld, rörelse och skydd. Gruppchefer har övat i att leda sina omgångar och enskild soldat i att kunna genomföra rätt åtgärder vid rätt tillfälle. För de värnpliktiga var det en lärorik övning där de fått öva på rörliga stridsmoment i plutons ram, och fått arbeta med eget understöd inom plutonen men också lärt sig om hur en hund kan fungera som stöd.

Från skog och fält till bebyggelse
Efter cirka en veckas tid omgrupperade bataljonen till Bromma och fortsatte bedriva säkerhetsoperationer – nu i en urban miljö som bidragit med sina

utmaningar. Från att dirigera trafik, eskortera viktig personal och materiel till patrullering och spaning, och upprättande av stab i kvarter, så har soldaterna ställts inför många olika uppgifter att lösa under dygnets alla timmar.

Värnpliktig slutövning
Sedan de värnpliktiga militärpoliserna ryckte in sommaren 2019 har de övat både på sina grundläggande soldatkunskaper, befattningsutbildning i form av juridik och praktiska militärpolismoment men även fått specifika utbildningar som signalist, förare och kulspruteskytt. Under denna slutövning har samtliga befattningar kommit till nytta under olika moment och den värnpliktige har fått testa på sina färdigheter i en rad olika situationer.

Den inställda övningen Aurora 20 till trots, så har 11. Militärpolisbataljon fått öva viktiga funktioner och framförallt byggt upp viktiga erfarenheter inför framtiden – både för soldater och officerare.

Jules Attar
Stf plutonchef 11. militärpolisbataljon

Varför bär våra fälttecken, dvs. våra regementsfanor, ett arv efter en kejsare…..?

Under 2018 påmindes vi i Sverige på flera sätt om att vårt nuvarande kungahus av ätten Bernadotte hade suttit på landets tron i 200 år. Själv hade jag förmånen sommaren 2018 att bevista ett intressant symposium på Örebro slott om marskalken Jean-Baptiste Bernadottes, sedermera kronprins Karl Johan, första år i Sverige, det vill säga från 1810 till hans trontillträde 1818. En fråga som väcktes hos mig under seminariet var hur minnet av en fransk kejsare kom att finnas på våra regementsfanor?

Först något om denne franske marskalk och hans märkliga livsöde att, efter en i de flesta avseenden strålande militär och politisk karriär, bli huvudman för ett nytt svenskt kungahus, det fjärde i raden efter Gustav Vasas. Jean Baptiste Bernadotte var född 1763 och uppvuxen i den sydfranska staden Pau. Hemmet han växte upp i drabbades av ekonomiska bekymmer efter faders död och han tog för sin försörjnings skull då värvning som enkel soldat, han var då 17 år gammal. Yrkesbanan var, som seden rådde i dåtidens Europa, stängd för de flesta att nå de högre befälsgraderna, de var allmänhet förbehållna adeln. Jean Baptiste Bernadottes karriär ledde istället till en underofficersanställning som fanjunkare år 1790 i den franska armén. Framväxande jämlikhetstankar, en följd av revolutionen 1789, möjliggjorde dock för dugliga män utanför adelskretsarna att befordras. För Bernadottes del innebar det att han befordrades till löjtnant 1791 och redan 1794 var han utnämnd till divisionsgeneral. Hans snabba befordringsgång grundades på hans meriter på de europeiska slagfälten. Han omnämndes ofta i krigsrapporterna för sitt mod och sin djärvhet.

Frankrikes expansionspolitik. med fortsatta härjningståg i Europa. ledde till storartade segrar och berömmelser för generalerna, men också stor ödeläggelse….. Den ena koalitionen av europeiska kungar och kejsare efter den andra avlöste varandra som fiender till Frankrike. Efter Bonapartes misslyckade flott- och fälttåg mot Egypten 1798 var läget i Frankrike kaotiskt och rykten om en statskupp härjade. Bonaparte, som hade lämnat hela sin armé kvar i Egypten och tagit sig tillbaka till Paris, iscensatte själv en sådan den 9 november 1799. I och med den blev han Frankrikes oomstridde härskare. Frankrike skulle nu ledas av ett triumvirat med Bonaparte som förste konsul. Stärkt av ytterligare segrar, både utrikes- och inrikespolitiskt, lät Bonaparte våren 1802 utropa sig till konsul på livstid. Den 18 maj 1804 följdes detta upp med att Bonaparte utropades till ”fransmännens kejsare”, Napoleon I. Han krönte sig själv den 2 december i Notre Dame-katedralen i Paris vid en ståtlig ceremoni med bl.a. påven närvarande. Ett nytt, hovliknande liv etablerades åter i Frankrike, vilket bland annat ledde till att sjutton av kejsarens generaler efter hand utnämndes till marskalkar, däribland generalen Bernadotte.
Som belöning för sina insatser under slaget vid Austerlitz 1805 erhöll Bernadotte av Napoleon också ett eget litet furstendöme, Ponte Corvo (av latinets *pons curvus* den böjda bron), ett litet, obetydligt område sydost om Rom. Jean-Baptiste Bernadotte förde nu i sin personliga vapensköld i det övre fältet den kejserliga örnen, i det undre fältet stadens gamla

vapen med tre brobågar, försedda med två torn. Napoleon placerade nämligen i alla de vapen som skapades för dem som av kejsaren hade upphöjts till suveräna furstar, den kejserliga örnen. Därmed blev furstarna också i en synlig form bundna till kejsaren. Bernadotte lär dock aldrig ha besökt furstendömet och när han utsågs till svensk tronföljare, avsade han sig detta men fortsatte att föra sitt vapen…. Vi närmar oss nu svaret på rubrikens frågeställning.

I samband med valet 1810 till svensk kronprins, som adoptivson till Karl XIII, skapades då ett nytt vapen för kronprinsen och ätten Bernadotte. Vapnet blev en kombination av den napoleonska heraldiken i Bernadottes vapen och den gamla Vasakärven.

Ätten Bernadottes vapensköld

I lagen (1982:268) om Sveriges riksvapen (den första lagen tillkom 1908) regleras hur våra riksvapen ska se

ut och vem som får använda dem i olika sammanhang. Bland användarna är Försvarsmakten och därmed också de förband som idag för en lång tradition vidare som liv- och husregementen. I lagen beskrivs heraldiskt (blasonering) riksvapnet på följande sätt (utdrag):

> ”….. Stora riksvapnet utgörs av en blå huvudsköld, kvadrerad genom ett kors av guld med utböjda armar, samt en *hjärtsköld* som innehåller det kungliga husets dynastivapen. ….. Hjärtskölden är kluven. Första fältet innehåller Vasaättens vapen: ett i blått, silver och rött styckat fält, belagt med en vase av guld. Andra fältet innehåller ätten Bernadottes vapen: i blått fält en ur vatten uppskjutande bro med tre valv och två krenelerade torn, allt av silver, *däröver en örn av guld med vänstervänt huvud och sänkta vingar gripande om en åskvigg av guld* samt överst Karlavagnens stjärnbild av guld.”….
>
> Att Oscar I ändrade på det pontecorviska vapnet på 1850-talet är en annan historia, den franska örnen blev istället en flygande svart korp och över denne svävade Karlavagnens sju stjärnor. Under Oscar II tid återställdes dock viss ordning i vapnet, kejsarörnen återkom. Därmed kan sägas att i riksvapnet berättas idag den makalösa historien om Karl XIV Johans karriär och hans livs händelseutveckling. Det måste till sist nämnas att Sverige är det enda land i Europa som har Napoleons örn i sitt riksvapen, snart tvåhundra år efter hans död på Sankta Helena i Sydatlanten. Därmed har denna artikeln nått sitt mål, hoppas jag.

Olle Strid

Källor

”Bernadotte – Det började i Örebro”. Birger Wennberg m.fl. (Örebro läns museum 2010)

”HÄRSKARKONST. Napoleon - Karl Johan - Alexander”. (Nationalmuseum – Statliga eremitaget, Stockholm 2010)

”Kröningsåret 1818”. Redaktör Einar Lyth (Örebro läns museum 2018)

”Kungl Svea livgardes Historia 1719-1976” (Tofters tryckeri ab, Östervåla 1976)

Från bataljon till stridsgrupp

Ett Försvarsbeslut (förkortat FB) fattas av Sveriges riksdag i regel vart femte år om hur Försvarsmaktens struktur och utveckling ska se ut de kommande åren. FB 2000 var den största omorganisationen av Försvarsmakten i Sverige sedan FB 1925. Den då rådande försvarspolitiska strategin ändrades genom en övergång från invasionsförsvar till insatsförsvar. Detta beslut medförde nedläggningar av ett stort antal förband och staber. För Livgardet innebar det bland annat att Livgardesbrigaden avvecklades. Infanteriet vid Livgardet har sedan dess levt vidare inom befälskåren på främst Gardesbataljonen följt av 7:e lätta skyttebataljonen till dagens 12. Motoriserade skyttebataljon.
Insatsförsvar och internationella insatser var det som prioriterades och det viktigaste markförbandet var under perioden den stridsgrupp som Sverige ställde i beredskap inom EU-samarbetet.
FB 2015 medförde en förändrad inriktning då man till skillnad från de senaste försvarsbesluten åter ökade anslagen och flyttade tillbaka fokus till ett nationellt försvar av Sveriges territorium. För striden på marken så blev återigen brigaden den viktigaste förbandsnivån. Armén hade vid denna tidpunkt två brigader, 2.brigaden (P4) samt 3.brigaden (I19).
Inför kommande FB 2020 så redovisade Riksdagens Försvarsberedning 2019 följande förslag;
”Arméns krigsorganisation behöver stärkas genom att befintliga förband omorganiseras och tillförs resurser samt att nya krigsförband inrättas. Kärnan ska vara tre mekaniserade brigader, en reducerad motoriserad brigad samt en förstärkt mekaniserad bataljon på Gotland.
Försvarsberedningen föreslår att det viktigaste i genomförandet under perioden 2021–2025 är att omorganisera de nuvarande två brigadstrukturerna till mekaniserade brigader, att påbörja uppbyggnaden och organiseringen av en tredje mekaniserad brigad i Skåne samt en reducerad motoriserad brigad i Stockholmsområdet liksom att förstärka förbanden på Gotland där kärnan utgörs av en mekaniserad bataljon med förstärkningsresurser.”

Återuppsättandet av en brigad vid Livgardet har blivit aktuellt och innebär en av de större reformerna i förslaget för arméns tillväxt. Tanken är att den nya motoriserade brigaden, som sätts upp, ska vara lättare och hjulburen. Kärnan i brigaden föreslås vara de motoriserade skyttebataljoner som idag är utrustade med pansarterrängbil 360 och återfinns på Livgardet samt vid P7.
I november 2019 redovisades i Försvarsmaktens underlag för försvarspolitisk proposition 2021-2025 en bedömning av det ekonomiska utrymmet samt en analys av genomförbarheten i Försvarsberedningens förslag.
*”Den föreslagna fjärde reducerade brigaden (Kungsängen), med placering i huvudstadsområdet, fortsätter utvecklas i stället med en lägre målsättning mot Stridsgrupp Mälardalen (SG MÄL).”*ÖB har i sitt militära råd till regeringen föreslagit en sänkt ambition när det gäller möjlighet att utöka armén till 2025. ÖBs prioritering är att inledningsvis höja den samlade operativa förmågan genom åtgärder som ökar redan befintliga krigsförbands förmåga att lösa sina huvuduppgifter. Först därefter prioriteras tillväxt av verkansförband. Brigaden har i rådet blivit en stridsgrupp och uppsättandet av nya förband tillhörande stridsgruppen har senarelagts, bortom 2025.
Under Folk och Försvars rikskonferens i januari 2020 är försvaret av Stockholm åter på agendan och Försvarsministern säger i sitt anförande.
”Försvaret av Mälardalen och Göteborg måste stärkas. Försvaret av såväl huvudstadsområdet som Nordens största hamn är centralt. Det innebär bland annat att ett amfibieregemente ska öppnas i Göteborg under perioden, att vi etablerar en flygflottilj i Uppsala och att en stridsgrupp etableras för försvaret av Mälardalen.”
Det börjar nu bli allt tydligare att den tänkta brigaden inledningsvis kommer att bli en stridsgrupp, frågan är när den kan sättas upp? Men resurserna i form av personal och materiel är knappa i armén i den kommande försvarsbeslutsperioden. Den tredje mekaniserade brigaden på P7 skall även sättas upp samtidigt och det gäller att finna en lösning där den planerade brigadtillväxten i armén inte konkurrerar inbördes mellan arméns regementen.

Samtidigt som det politiska spelet och Högkvarterets beredning pågår så har LG genom mj Thomas Rothdeutsch och mj Henning Forss analyserat de förband som är tänkta

att utgöra grunden för stridsgruppen. Dessa är de två motoriserade skyttebataljonerna samt en del av Livbataljonen. Majorerna föreslår en omorganisation till förbandsledningen av bataljonerna och en ny utbildningsrytm av värnpliktiga som med Livgardets egna resurser möjliggör att stridsgruppen kan börja upprättas. Tre bataljoner med stödfunktioner som organiseras i fristående kompanier. Detta utan att konkurrera med arméns övriga behov av brigadtillväxt. Dåvarande chefen Livgardet (nuvarande ställföreträdande arméchefen) brigadgeneral Laura Swaan-Wrede bejakar idén och majorerna får i uppgift att redovisa för Arméstaben(AST). AST planerare ser också möjligheterna och deras idéer blir några av de nya pusselbitarna till den samlade planen för arméns tillväxt. Mycket återstår innan det finns en Stridgrupp Mälardalen, men i skrivande stund så är politiker och Försvarsmakten överens om att den behövs och skall upprättas. En plan är framtagen att utgå ifrån vilket är en bra start. Men Livgardet är samtidigt även Försvarsmaktens utbildningsregemente för MP och säkerhetsförband. Även dessa ska växa under perioden. Så nu är regementets största utmaning hur man skall lyckas med samtidig tillväxt inom både infanteriet och kavalleriet.

Övlt Tobias Ekman
Planeringschef Livgardet

Till dig som rycker ut 2020

Du är också välkommen i kamratkretsen!

Gå in på hemsidan enligt nedan och gör din medlemsanmälan. Ange kompani och pluton i anmälan.

Föreningen kan då hjälpa till vid kommande återträffar likt ”Plutonen” som beskrivs på sidan 15.

Du får årets medlemsavgift och nästa år gratis så att du hinner bekanta dig med föreningen. Vill du därefter fortsätta vara medlem betalar du för närvarande 150 kr/år i medlemsavgift och 75 kr/år för familjemedlem .

Varmt välkommen!

Vill du gå med i Livgardets kamratförening?

Gå in på www.livgardetskamratforening.se

Medlemsavgiften är 150 kr/år och 75 kr/år för familjemedlem skriven på samma adress som medlemmen